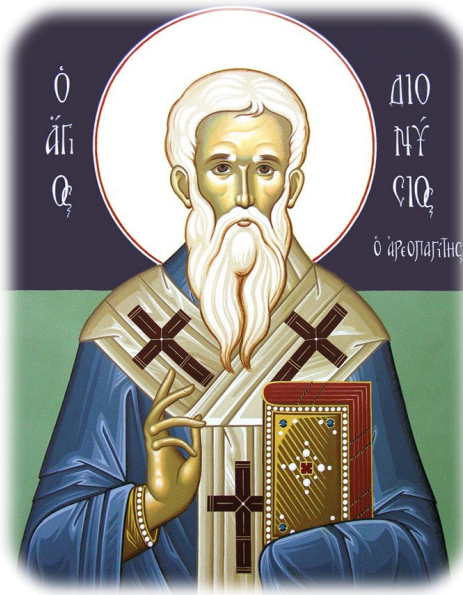

**«Χαίροις Διονύσιε θαυμαστέ,
Άρεοπαγίτα, δικαζόντων ό θησαυρός...»**

Γράφει ο Γεώργιος Κ. Μακαγιάς, Φοιτητής
Νομικής Α.Π.Θ.

Την 3^η Οκτωβρίου εκάστου έτους, η Αγία μας Εκκλησία έχει ορίσει να τιμάται η μνήμη ενός σπουδαίου Αρχιερέως ο οποίος έλαμψε στην εποχή του και παραμένει φωτεινό παράδειγμα ανά τους αιώνες. Αυτό το πρόσωπο δεν είναι άλλο από τον Άγιο Διονύσιο τον Αρεοπαγίτη. Τον πάμφωτο αυτό Ιεράρχη που σφράγισε με την παρουσία του και άφησε ανεξίτηλο το στίγμα του όχι μόνο στο χώρο της Εκκλησίας, αλλά και στο χώρο

της Νομικής, των Επιστημών και των Γραμμάτων.

Ο Άγιος Διονύσιος γεννήθηκε στην Αθήνα κατά το 9^ο έτος μετά την Χριστού γέννηση και κρίνοντας από την ιδιαίτερως επιμελημένη μόρφωση που έλαβε, μάλλον προερχόταν από ευκατάστατη οικογένεια ευγενών της πόλης, η οποία φρόντισε να τον προικίσει με ποικίλα πνευματικά εφόδια και γνώσεις. Λόγω, μάλιστα, της υψηλής του κατάρτισης, ανέλαβε τη θέση ενός εκ των εννέα σοφών Δικαστών του Αρείου Πάγου, ένα σημαντικό και συνάμα τιμητικό αξίωμα της εποχής στο δικαστήριο που όπως λέγεται χαρακτηριζόταν από την αρετή και τη δικαιοσύνη με τα οποία ήταν εφοδιασμένοι οι συγκροτούντες αυτό Δικαστές. Στο Συναξάριο δε της Ακολουθίας του Αγίου αναφέρεται πως «*υπερέβαινε (ό Διονύσιος) τούς άλλους (Δικαστάς) κατά την σύνεσιν, την σοφίαν, τόν πλοῦτον καί την δόξαν*», κάτι που τον αναδεικνυε όχι απλώς ως έναν εξαίρετο αδέκαστο δικαστικό λειτουργό, αλλά και ως ένα άτομο με επιρροή μέσα στην τοπική και ευρύτερη κοινωνία. Επίσης, ο Διονύσιος χαρακτηρίστηκε και ως «*ό δίκης άρρεπεστάτη τρυτάνη κεχηρμένος, καί τών έν Αθήναις θεμιστευόντων εύθύτατος*». Σύμφωνα μάλιστα με την αρχαία παράδοση αναδείχθηκε κορυφαίος δικαστής και ανέλαβε την ύψιστη θέση του Προέδρου του Αρείου Πάγου.

Κατά το έτος 33 μ.Χ. και σε ηλικία περίπου 24-25 ετών, ο Διονύσιος, συνοδευόμενος από τον σοφιστή Απολλοφάνη, ταξίδεψε στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου, σημαντικό πολιτικό, οικονομικό και πολιτιστικό κέντρο της εποχής. Περιδιαβαίνοντας τα μέρη της νέας του κατοικίας, ο Άγιος επισκέφθηκε και την Ηλιούπολη, μια ιδιαίτερως σημαντική πόλη της Αρχαίας Αιγύπτου τοποθετημένη βορειοανατολικά του σημερινού Καΐρου. Εκεί συνέβη ένα γεγονός που σημάδεψε τη ζωή του νεαρού τότε Διονυσίου και έμελλε να καθορίσει το μεγαλύτερο μέρος της μετέπειτα ζωής και εξέλιξής του.

Κατά τη διάρκεια της παραμονής του και συγκεκριμένα ένα ανοιξιάτικο πρωινό έγινε έκλειψη ηλίου, η οποία δεν είχε προβλεφθεί από τους αστρονόμους και

διήρηκε μερικές ώρες. Επρόκειτο για την έκλειψη ηλίου που συνέβη την ημέρα της Σταυρώσεως του Ιησού Χριστού στον Γολγοθά και η οποία αναφέρεται στο κατά Ματθαίον άγιο Ευαγγέλιο (κεφ. 27 στιχ. 45) ως εξής: «*ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης*». Το ίδιο φαινόμενο επισημαίνει και ο Λουκάς στο δικό του Ευαγγέλιο (κεφ. 23 στιχ. 44) αναφέροντας πως «*ἦν δὲ ὥσεί ὥρα ἕκτη καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης, τοῦ ἡλίου ἐκλείποντος*». Το γεγονός αυτό συγκλόνισε τον Διονύσιο, ο οποίος σύμφωνα με την παράδοση αναφώνησε πως «*ἡ Θεὸς πάσχει ἢ τὸ πᾶν ἀπόλλυται*» (δηλ. «*ἡ ὁ Θεὸς πάσχει ἢ καταστρέφεται το παν*») και έσπευσε να σημειώσει τη χρονολογία, την ημέρα και ώρα του φαινομένου στο ημερολόγιό του. Μάλιστα, τα λόγια του Αγίου καταγράφονται και ως υμνογραφικό κείμενο στο Θεοτοκίον της Στ' Ωδής του Παρακλητικού Κανόνος που ο Αρεοπαγίτης Γεώργιος Αποστολάκης συνέγραψε προς τιμήν του Αγίου ως εξής: «*Ἐσκότισται οὐρανὸς καὶ ἥλιος, καὶ ἐρρίγησεν ἡ γῆ τῇ Σταυρώσει, τοῦ Σοῦ Υἱοῦ καὶ Θεοῦ μου Παρθένε· καὶ ἐν Αἰγύπτῳ φωνεῖ Διονύσιος, "Θεὸς νῦν πάσχει ἢ τὸ πᾶν, ἀδελφοί μου ἀπόλλυται σήμερον"*».

Αρκετά χρόνια αργότερα και ενώ ο Διονύσιος είχε ήδη επιστρέψει στην Αθήνα, ο Απόστολος Παῦλος αναχώρησε από τη Βέροια, μετά τα επεισόδια Ιουδαίων της Θεσσαλονίκης στην περιοχή, με κατεύθυνση το κλεινόν άστυ. Διά θαλάσσης και μετά από διάστημα 45 περίπου ημερών, ο Απόστολος των Εθνών έφτασε στο λιμάνι του Φαλήρου και από εκεί κατευθύνθηκε στο κέντρο της πόλης (απόσταση περίπου δύο χιλιομέτρων) για να κηρύξει το μήνυμα του Ευαγγελίου. Εκεί, αυτό που τράβηξε την προσοχή του Παύλου ήταν ένας βωμός «*ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο ἀγνώστῳ θεῷ*», αφιερωμένος δηλαδή στον άγνωστο Θεό, κάτι το οποίο δεν ήταν απολύτως σπάνιο την εποχή εκείνη αφού βωμούς προς τον Άγνωστο Θεό εντοπίζουμε και σε άλλες πόλεις (Ολυμπία, Πέργαμο κ.ά.), ενώ στο δρόμο προς το Φάληρο υπήρχε και επιγραφή αφιερωμένη «*Στοὺς θεοὺς τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀφρικῆς, στοὺς ἀγνώστους καὶ ξένους θεοὺς*». Αυτό έλαβε ως αφορμή και ο Πρωτοκορυφαίος των Αποστόλων ώστε να μιλήσει στους Αθηναίους για τον Αληθινό Θεό. Στις Πράξεις των Αποστόλων (κεφ. 17 στιχ. 22-23), μάλιστα, περιγράφεται επακριβώς το γεγονός ως εξής: «*σταθεὶς δὲ ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου πάγου ἔφη· ἄνδρες Ἀθηναῖοι [...] διερχόμενος γάρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο, ἀγνώστῳ Θεῷ. ὃν οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτον ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν*». Τους έκανε έτσι γνωστό με τα λόγια του τον Θεό που πολλοί από τους Αθηναίους πίστευαν χωρίς να γνωρίζουν, ενώ ανάμεσα στα άλλα, ο Παῦλος ανέφερε και τα γεγονότα της Σταύρωσης του Ιησού. Ένα εξ αυτών και η έκλειψη του ηλίου.

Παρόν στην ομιλία του Παύλου ήταν όλο το σώμα των Αρεοπαγιτών, ανάμεσα τους και ο Άγιος Διονύσιος, ο οποίος ακούγοντας τον Απόστολο να μιλά για το υπερφυσικό εκείνο σκοτάδι που είχε δει και ο ίδιος, αμέσως κάλεσε τον Παύλο στο σπίτι του και αφότου συνομίλησε μαζί του αποφάσισε να αποδεχθεί τη νέα για εκείνον θρησκεία ζητώντας και να βαπτιστεί. Το γεγονός πληροφορούμαστε και πάλι από ένα χωρίο εκ των Πράξεων των Αποστόλων (κεφ. 17 στιχ. 34), το οποίο αναφέρει πως «*τινές δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ ἐπίστευσαν, ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς*». Λέγεται, μάλιστα, πως η Δάμαρις που βαπτίστηκε μαζί με τον Άγιο ήταν η γυναίκα του, κάτι το οποίο όμως δεν έχει επιβεβαιωθεί.

Από τη βάπτισή του και μετά, ο Άγιος Διονύσιος διακατέχονταν από απίστευτο ζήλο για την Εκκλησία και προσπαθούσε να εντρυφήσει όλο και περισσότερο, ώστε να διδαχθεί από τους ανθρώπους που έζησαν και συναναστράφηκαν με τον Μεσσία Χριστό. Όταν έμαθε ότι στα Ιεροσόλυμα ζούσε ακόμα η μητέρα του Ιησού, η καρδιά του πλημμύρισε από χαρά και έσπευσε αμέσως να ξεκινήσει αυτό το μακρινό ταξίδι για να τη γνωρίσει από κοντά. Ένα όνειρο που πραγματοποίησε καθώς λέει η Παράδοση φτάνοντας μπροστά στη Θεομήτορα. Λέγεται δε πως φεύγοντας από την συνάντησή αυτή είπε πως «*το παρουσιαστικό της (Παναγίας), τα χαρακτηριστικά της, η όλη εμφάνιση της μαρτυρούν, ότι είναι πράγματι Μητέρα Θεού*». Η παράδοση θέλει επίσης τον Διονύσιο να φτάνει και πάλι στα Ιεροσόλυμα πάνω σε μια νεφέλη για να παραστεί και εκείνος μαζί με τους Αποστόλους και τους Αγίους Τίτο και Ιερόθεο στην κηδεία της Παναγίας.

Ο Άγιος Διονύσιος είχε αφιερωθεί πλέον ψυχή και σώματι στη διακονία του Ευαγγελίου όχι μόνο εντρυφώντας όλο και περισσότερο στη νέα του πίστη, αλλά και διδάσκοντας περί αυτής στους συμπολίτες του. Τα ιερά της πίστεως λέγεται πως

διδασκόνταν εκτός των άλλων και από τον Δάσκαλό Του, τον Άγιο Ιερόθεο, ο οποίος ήταν επίσης μέλος της Γερουσίας του Αρείου Πάγου και μετά το κήρυγμα του Παύλου βαπτίστηκε και χειροτονήθηκε πρώτος Επίσκοπος Αθηνών. Η εκδοχή αυτή των γεγονότων βέβαια έχει αμφισβητηθεί από τον Μιχαήλ Γαλανό στο Συναξαριστή που συνέγραψε, αφού –όπως αναφέρει- οι Πράξεις των Αποστόλων τεκμηριώνουν ρητά ότι πρώτος πίστεψε με τη διδασκαλία του Αποστόλου Παύλου ο Διονύσιος. Λαμβάνοντας δε υπόψη πως ο Ιερόθεος αν ήταν Αρεοπαγίτης θα επρόκειτο για επιφανή προσωπικότητα των Αθηνών, δεν μπορούμε να πιστέψουμε εύκολα πως το όνομά του συμπεριλαμβάνεται στο «*καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς*» των

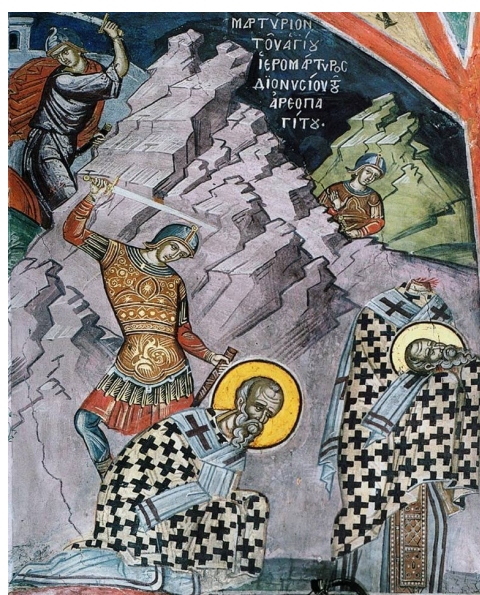
Πράξεων χωρίς να συγκεκριμενοποιείται. Έτσι, ο Μ. Γαλανός συμπεραίνει πως λογικότερο είναι να δεχθούμε ότι μάλλον ο Ιερόθεος πίστεψε κατόπιν του Διονυσίου και απ' αυτόν διδάχθηκε μετά την αναχώρηση του Παύλου από την Αθήνα. Σε κάθε

περίπτωση, ο Ιερόθεος υπήρξε πρότυπο κοινωνικής και εν γένει μόρφωσης και άοκνος εργάτης του Ευαγγελίου, ενώ με την κοίμησή του σε βαθύ γήρας άφησε δυσαναπλήρωτο κενό στον Επισκοπικό θώκο των Αθηνών. Το κενό αυτό κλήθηκε να θεραπεύσει, έπειτα από πιέσεις και τη σύμφωνη γνώμη του ποιμνίου, ο Άγιος Διονύσιος, ο οποίος έλαβε τον ύψιστο βαθμό της ιεροσύνης, ώστε να διαδεχθεί τον Ιερόθεο.

Ως νέος Επίσκοπος της λαμπροτάτης πόλης των Αθηνών, ο Διονύσιος εργάστηκε με αξιοθαύμαστο ζήλο και πόθο για το ποίμνιο που η Εκκλησία του εμπιστεύθηκε. Μέσα σε λίγα μόλις χρόνια μετά τη χειροτονία του, πλήθος Αθηναίων ειδωλολατρών είχε μεταστραφεί ακολουθώντας την ορθή πίστη που δίδασκε ο Επίσκοπός τους, ο οποίος και τους βάπτιζε στο όνομα της ομοουσίου και αδιαιρέτου Τριάδος. Η ποιμαντορία του διήρκησε πολλά χρόνια, όμως ο νους του ταξίδευε αλλού και η καρδιά του ποθούσε κάτι περισσότερο. Ήθελε ακόμη περισσότεροι να μάθουν για τον Ιησού Χριστό όχι μόνο μέσα στα στενά όρια της Ελλάδας, αλλά και έξω από αυτή. Για το λόγο αυτό πήρε την απόφαση να εργαστεί ως ιεραπόστολος.

Ως έδρα της δράσης του επέλεξε την πόλη του φωτός, το Παρίσι, όπου έχτισε μια μικρή εκκλησία για τις λειτουργικές και πνευματικές ανάγκες της ευρύτερης περιοχής. Αμέτρητα κηρύγματα έλαβαν χώρα με θέρμη στον χώρο εκείνο από τον ιεραπόστολο Επίσκοπο, ο οποίος δίδασκε ασταμάτητα περί του Εσταυρωμένου και Αναστάντος Χριστού στους ειδωλολάτρες της Δυτικής Ευρώπης. Τα αποτελέσματα ήταν, όμως, θαυματικά και δικαίωναν τους κόπους του Αγίου. Άνθρωποι από όλες τις περιοχές άκουγαν τα κηρύγματα του Διονυσίου και άλλαζαν αμέσως τον τρόπο ζωής τους εδραιώνοντας την ορθή πίστη και ζητώντας να βαπτιστούν Χριστιανοί. Το έργο του υπήρξε τεράστιο και αξιομνημόνευτο αν αναλογιστεί κανείς πως ο Άγιος Διονύσιος δίδασκε περί μιας νέας θρησκείας στην καρδιά της Ευρώπης σε μια εποχή που οι διωγμοί και θανατώσεις των Χριστιανών ήταν καθημερινό φαινόμενο.

Χιλιάδες Χριστιανοί συλλαμβάνονταν καθημερινά και θανατώνονταν με τους πλέον επώδυνους τρόπους, αφότου είχαν υποστεί μια μεγάλη σειρά βασανιστηρίων με στόχο την πίεσή τους για επιστροφή στην αρχαία ειδωλολατρική πίστη. Κύριος στόχος, όμως, ήταν πάντοτε αυτοί που δίδασκαν το πλήθος περί του Χριστιανισμού. Ανάμεσα σε αυτούς και ο Διονύσιος, η δράση του οποίου έφτασε μέχρι και τις τοπικές ρωμαϊκές αρχές έπειτα από καταγγελίες του ιερατείου των ειδωλολατρών. Η ιστορία θέλει την καταγγελία να γίνεται στον Αυτοκράτορα (Τίτο Φλάβιο) Δομιτιανό ή Δομετιανό (περίοδος 81 – 18 Σεπτεμβρίου 96 μ.Χ.), ο οποίος φημιζόταν για το τυραννικό καθεστώς που είχε επιβάλλει στην αυτοκρατορία και για τη

βαρβαρότητα με την οποία αντιμετώπιζε τους αντιφρονούντες (ακόμα και Ρωμαίους ειδωλολάτρες που αντιδρούσαν στις αιματοβαφείς πολιτικές του τακτικές). Οι κατηγορίες αφορούσαν το γεγονός ότι ο Διονύσιος δεν σεβόταν τον Αυτοκράτορα αρνούμενος τη λατρεία των Θεών της Αυτοκρατορίας και παρακινούσε το πλήθος να κάνει το ίδιο. Έτσι, ο Άγιος συνελήφθη και σιδηροδέσμιος οδηγήθηκε στον επιχώριο διοικητή για απολογία. Εκεί ο εντεταλμένος του Αυτοκράτορα Ρωμαίος προσπάθησε να πείσει τον Διονύσιο να απαρνηθεί τον Χριστιανισμό και να προσκυνήσει τα είδωλα προσφέροντας του στην αρχή αξιώματα και πλούτη και έπειτα απειλώντας τον με βασανιστήρια και μαρτυρικό θάνατο. Τίποτα από αυτά, όμως, δεν κλόνισε την πίστη του Αγίου Επισκόπου, ο οποίος με σθένος ομολόγησε τη Χριστιανική του πίστη και κατηγόρησε την ειδωλολατρία ως πίστη σε θεούς κακούργους, ανήθικους και θηριώδεις.

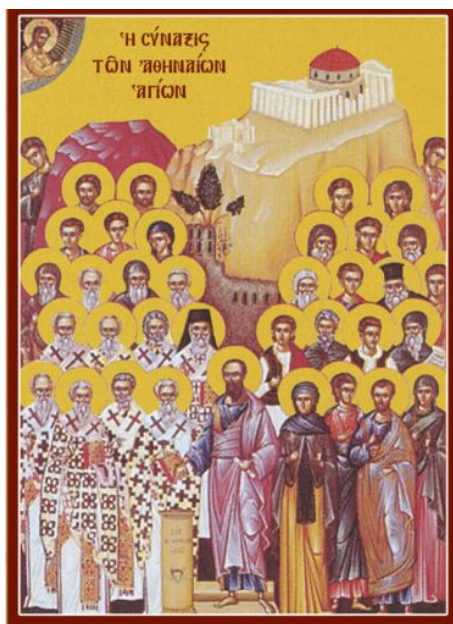
Η ποινή για τη γενναία αυτή στάση του Αγίου ήταν μία και κατηγορηματική: θάνατος. Ο Διοικητής αποφάσισε την διά αποκεφαλισμού θανατική καταδίκη τόσο του Διονυσίου, όσο και των δύο πιστών ακολούθων του, Ρουστικού και Ελευθερίου. Την ώρα του μαρτυρίου, όμως, έγινε κάτι το απροσδόκητο! Ο δήμιος είχε ήδη κόψει την τιμία κεφαλή του Αγίου Διονυσίου, αλλ' ω του θαύματος! Ο Άγιος ακέφαλος έσκυψε και πήρε στα χέρια του το κεφάλι του και περπάτησε έτσι μια απόσταση περίπου δύο μιλίων (3 και πλέον χιλιομέτρων) αφήνοντας έκπληκτους τους δημίους και λοιπούς παρευρισκομένους. Στη διαδρομή, σύμφωνα με την παράδοση, συνάντησε μια γυναίκα που ονομαζόταν Κατούλα και της παρέδωσε την αγία κεφαλή του. Εκείνη φρόντισε για την ταφή τόσο του Αγίου Διονυσίου, όσο και των άλλων δύο μαρτύρων σε μια περιοχή κοντά στο Παρίσι.

Άλλη εκδοχή του μαρτυρίου του Αγίου αναφέρει πως μαρτύρησε με τον διά πυρός θάνατο στην Αθήνα κατά το έτος 95 μ.Χ., συμφωνώντας ότι συντελέστηκε επί των ημερών του διωγμού του Δομετιανού. Μάλιστα, η εκδοχή αυτή βασίζεται στο Συναξάριο της Εκκλησίας της Κωνσταντινουπόλεως, σύμφωνα με το οποίο αναφέρονται τα ακόλουθα: «οὗτος (ὁ Διονύσιος) ὀλοκαυτοῦται ἐν πυρί συλληφθεὶς ὑφ' ἐλλήνων». Η σύγχυση υποστηρίζεται πως έγινε λόγω της εσφαλμένης ταύτισης του Αγίου Διονυσίου του Αρεοπαγίτου με τον Άγιο Διονύσιο του 3ου μ.Χ. αιώνα, ο οποίος υπήρξε ο ιδρυτής και πρώτος Επίσκοπος της Εκκλησίας των Παρισίων.

Μετά τον μαρτυρικό του θάνατο, ο Άγιος Διονύσιος άφησε πίσω ως ιερά παρακαταθήκη σπουδαίους λόγους και συγγραφικά έργα που όσο ήταν εν ζωή δημιούργησε. Τον 5^ο μ.Χ. αιώνα, όμως, εμφανίστηκαν, πιθανότατα στη Συρία, κάποια ψευδεπίγραφα συγγράμματα στην ελληνική γλώσσα, τα οποία εμφάνιζαν τον Άγιο Διονύσιο τον Αρεοπαγίτη ως συγγραφέα τους. Επρόκειτο για τέσσερα μεγάλα έργα, τα οποία έγιναν ιδιαιτέρως γνωστά στο χώρο της χριστιανικής γραμματείας και τα οποία φέρουν τους ακόλουθους τίτλους: «Περί θείων ονομάτων» (13 κεφάλαια), «Περί μυστικής θεολογίας» (5 κεφάλαια), «Περί ουρανίου ιεραρχίας» (15 κεφάλαια) και «Περί εκκλησιαστικής ιεραρχίας» (7 κεφάλαια). Τα συγκεκριμένα συγγράμματα, τα οποία επονομάζονται και «αρεοπαγίτικά» δημιουργήθηκαν από κάποιον Χριστιανό νεοπλατωνιστή με τάσεις προς τον μονοφυσιτισμό και τον μυστικισμό, ο οποίος υπέγραφε ως «Διονύσιος ο Πρεσβύτερος», υπαινισσόμενος ότι ήταν ο Διονύσιος ο Αρεοπαγίτης, ο και μαθητής του Απόστολου Παύλου. Τελικά αυτός ο Σύρος νεοπλατωνικός, ο οποίος πιθανώς να ήταν σύγχρονος του Ρωμαίου Συγκλητικού Βοήθιου (477 – 524 μ.Χ.), κατέληξε να αποκαλείται «Ψευδο-Διονύσιος Αρεοπαγίτης».

Η μνήμη του Αγίου Διονυσίου και των δύο μαθητών του (Ρουστικού και Ελευθερίου) τιμάται στις 3 Οκτωβρίου, όμως ύστερα από την με αριθμ. 22/30 Σεπτεμβρίου 1999 εγκύκλιο της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών, η μνήμη του

Ιερομάρτυρος Διονυσίου συμπεριλήφθηκε να τιμάται επιπροσθέτως και την 12^η Οκτωβρίου, ημέρα κατά την οποία ορίσθηκε να τιμάται η Σύναξις πάντων των εν Αθήναις Αγίων. Η ημέρα της εορτής του (3 Οκτωβρίου) είναι ημέρα αργίας τόσο για την πόλη της Αθήνας (αφού είναι επίσημα πολιούχος της με διάταγμα του 1936), όσο και για τα Δικαστήρια και τους Δικαστικούς Λειτουργούς της χώρας μας. Γενικότερα, μάλιστα, ο Άγιος Διονύσιος θεωρείται ο προστάτης των Νομικών, λόγω της υψηλής θέσης που κατείχε στο Ανώτατο Δικαστήριο της Αρχαίας Αθήνας, την οποία και υπηρέτησε με ζήλο και αυταπάρνηση, δίδοντας σε όλους τους παντοιοτρόπως διακονούντες την Δικαιοσύνη ένα πρότυπο άοκνου εργάτη του

νομικού κλάδου. Είναι θαυμαστό το γεγονός πως ο Ιερομάρτυς Διονύσιος κατάφερε να αναδειχθεί όχι μόνο ένας σπουδαίος Νομικός της εποχής του που ακτινοβολεί ως παράδειγμα ανά τους αιώνες, αλλά και ένας από τους πιο ένθερμους Χριστιανούς μη διστάζοντας να δώσει ακόμη και την ίδια του τη ζωή για τον Νυμφίο Χριστό.

Βιβλιογραφία

- Γερασίμου μον. Μικραγιαννανίτου, *Ακολουθία Αγίου Διονυσίου Αρεοπαγίτου*
- Γ. Αποστολάκη, *Παρακλητικός Κανών Αγίου Διονυσίου Αρεοπαγίτου*
- Ι. Κ. Γεωργίου, *Ο Άγιος Διονύσιος, προστάτης των δικαστών*, εφ. ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
- [Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ - Ενωμένη Ρωμηοσύνη \(enromiosini.gr\)](http://enromiosini.gr)
- [Άγιος Διονύσιος ο Αρεοπαγίτης | Πεμπτούσια \(pemptousia.gr\)](http://pemptousia.gr)
- [Διονύσιος ο Αρεοπαγίτης - Βικιπαίδεια \(wikipedia.org\)](http://wikipedia.org)
- [Γαλανός, Μιχαήλ \(Κάλυμνος, 1862 - Αθήνα, 1948\) - Εκδοτική Αθηνών Α.Ε. \(greekencyclopedia.com\)](http://greekencyclopedia.com)
- [Ορθόδοξος Συναξαριστής :: Άγιος Ιερόθεος Επίσκοπος Αθηνών \(saint.gr\)](http://saint.gr)
- [ΑΓΙΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Ο ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΗΣ Ο εν Αθήναις διά πυρός τελειωθείς πάνσοφος ιεράρχης και πολιούχος άγιος των Αθηνών \(imchiou.gr\)](http://imchiou.gr)
- [Σύνδεσμος Κληρικών Χίου: ΑΓΙΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Ο ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΗΣ Ο εν Αθήναις διά πυρός τελειωθείς πάνσοφος ιεράρχης και πολιούχος άγιος των Αθηνών \(syndesmosklchi.blogspot.com\)](http://syndesmosklchi.blogspot.com)
- Ιστοσελίδα Αρείου Πάγου ([Άρειος Πάγος - Areios Pagos - Supreme Court of Greece](http://Areios Pagos - Supreme Court of Greece))